Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Інна Чижикова, 1983 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2005 році Дніпропетровський національний університет і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Мова та література (англійська)» та здобула кваліфікацію магістра.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро від «24» грудня 2025 року № 435-ОД у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Ольги Лебідь, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Рецензента – Ірини Олійник, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;

Рецензента – Ганни Вошколуп, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Офіційного опонента – Тамари Поясок, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри освітніх, математичних наук та інформатики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського;

Офіційного опонента – Наталі Дмітренко, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

на засіданні «19» лютого 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Інні Чижиковій на підставі публічного захисту дисертації «Формування готовності студентів економічних спеціальностей до навчальної автономії засобами цифрових технологій» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро.

Науковий керівник здобувача – **Наталія Волкова**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, який повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом МОН України від 12.01.2017 р., №40.

Поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою і таким чином мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, що задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни, рівень яких визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Здобувач має 31 наукові публікації, з яких: 6 статей у провідних наукових фахових виданнях України, 1 стаття у співавторстві у журналі, який входить до

наукометричної бази Scopus, 3 статті в інших виданнях, 19 тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій і 2 навчально-методичні видання.

Серед статей зокрема:

1. Чижикова І.В. Розвиток навчальної автономії студентів в умовах гейміфікації навчального процесу у ЗВО. Освіта. Інноватика. Практика. 2023. № 11 (2). С. 54–59. DOI: 10.31110/2616-650x-vol11i2-008.

2. Tokarieva A.V., Volkova N.P., Chyzhykova I.V., Fayerman O.O. Computer-mediated communication and gamification as principal characteristics of sustainable higher education: empirical evidence and theoretical frameworks. CEUR Workshop Proceedings. 2025. Vol. 4060. pp. 107–129. (Scopus)

3. Волкова Н., Чижикова І. Вплив дослідження формування готовності студентів економічних спеціальностей до навчальної автономії засобами цифрових технологій на цілі сталого розвитку. International Science Journal of Education & Linguistics. 2025. № 4 (3). С. 26–32. DOI: 10.46299/j.isjel.20250403.04 URL: https://isg-journal.com/isjel/article/view/1013/579.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради Ольга Лебідь, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, **без зауважень.**

Ірина Олійник, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:**

1. Робота значно б виграла, якби в окремому додатку були подані плани-конспекти оновлених лекцій з дисциплін «Ділова іноземна мова» та «Крос-культурна комунікація», що демонструють інтеграцію цифрових засобів у зміст освіти.

2. У роботі недостатньо, на наш погляд, розкрито специфіку використання цифрових чек-листів саме для студентів, які мають низький стартовий рівень готовності до автономії, оскільки вони потребують жорсткішої деталізації кроків.

3. Описуючи змістове наповнення методичного практикуму «Навчальна автономія» (стор. 129), авторка фокусується на алгоритмізації дій студента. Вважаємо за доцільне розширити практикум завданнями на розвиток навичок критичного оцінювання достовірності цифрових джерел (fact-checking), що є ключовим для автономного навчання економістів.

Ганна Вошколуп, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», **зауваження:**

1.При описі ролі куратора у формуванні автономії авторка акцентує увагу на контролі. Вважаємо ,що в сучасних умовах доцільніше говорити про коучинговий підхід, який стимулює внутрішню відповідальність студента.

2.Аналіз динаміки в рівнях сформованості готовності до навчальної автономії у студентів експериментальної групи є переконливим (с.186), проте варто було б простежити, чи зберігається цей позитивний вплив автономії на наступних курсах навчання (відтермінований результат).

3.Теоретичний опис особистісно-рефлексивного компонента (стор. 117-

118) виграв би від залучення концепції «самоефективності» А. Бандури як психологічного підґрунтя автономії.

Тамара Поясок, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх, математичних наук та інформатики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, **зауваження:**

1. Робота характеризується ґрунтовною методологічною основою та спирається на широкий спектр сучасних наукових підходів (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, проєктно-технологічний, рефлексивно-оцінювальний, акмеологічний), що дозволило комплексно розкрити проблему формування готовності студентів економічних спеціальносте до навчальної автономії. Разом з тим, на нашу думку, дослідження могло б виграти від більш чіткого акцентування гуманістичного підходу, який безпосередньо пов'язаний з ідеями саморозвитку, суб'єктивності та ціннісного самовизначення здобувачів освіти. Водночас слід зазначити, що елементи гуманістичної парадигми фактично реалізовані в роботі через орієнтацію на індивідуальні освітні траєкторії, розвиток внутрішньої мотивації та рефлексії студентів.
2. У дисертації обґрунтовано й експериментально перевірено систему педагогічних умов формування готовності студентів економічних спеціальностей до навчальної автономії. Разом з тим, для підвищення аналітичної глибини дослідження, на нашу думку, доцільним було б здійснити диференційований аналіз ефективності кожної педагогічної умови окремо, що дозволило б точніше визначити внесок кожної з них у загальний результат.
3. Дослідження зосереджено переважно на формуванні готовності до навчальної автономії у межах освітнього процесу з навчальних дисциплін економічного циклу. Водночас, на наш погляд, робота могла б бути посилена розширеним аналізом можливостей позааудиторної діяльності студентів (участь у стартап-проєктах, професійних конкурсах, студентських ініціативах), яка також має значний потенціал для розвитку автономії в умовах цифрового освітнього середовища.
4. Авторка переконливо доводить доцільність використання цифрових технологій як засобу формування готовності до навчальної автономії. Разом з тим, на нашу думку, робота могла б виграти від глибшого розмежування понять «цифрові технології» та «цифрове середовище», а також від чіткішого окреслення меж педагогічного впливу технологій у порівнянні з психолого-педагогічними чинниками автономії.
5. Результати експериментальної роботи переконливо підтверджують ефективність запропонованих педагогічних умов формування готовності студентів економічних спеціальностей до навчальної автономії. Водночас постає питання щодо можливості екстраполяції отриманих результатів на підготовку фахівців інших галузей знань, що могло б підвищити універсальність запропонованої моделі.

Наталя Дмітренко, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, **зауваження:**

1. Авторка ґрунтовно спирається на класичні й сучасні концепції навчальної автономії та саморегульованого навчання, що дозволяє цілісно осмислити досліджуваний феномен. Разом із тим, на нашу думку, робота могла б виграти від чіткішого розмежування понять «навчальна автономія» та «саморегульоване навчання», які в окремих фрагментах дослідження використовуються як близькі за змістом.

2.Аналіз зарубіжного досвіду (стор. 34–38) був би повнішим, якби авторка звернула увагу на системи адаптивного навчання (наприклад, Knewton), що автоматизовано підтримують індивідуальну автономну траєкторію студента.

3. У роботі переконливо обґрунтовано педагогічні умови формування готовності до навчальної автономії. Водночас, з позицій теорії автономного навчання, доцільним виглядало б більш детальне висвітлення можливих ризиків «псевдоавтономії», коли зовнішньо автономні дії студентів не супроводжуються внутрішнім прийняттям відповідальності за навчальний результат.

4. Авторка обґрунтовує доцільність використання цифрових технологій як засобу формування готовності до навчальної автономії. Разом із тим, з огляду на сучасні дискусії в галузі автономного навчання, постає питання щодо можливих обмежень цифровізації, зокрема ризику зниження міжособистісної взаємодії та надмірної технологізації освітнього процесу.

5. Експериментальна частина дисертації переконливо підтверджує ефективність запропонованих педагогічних умов. Разом із тим, з позицій теорії автономного навчання, цікавим виглядав би аналіз довготривалих ефектів сформованої автономії після завершення експериментального впливу.

Результати відкритого голосування:
«За» ___5___ членів ради,
«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Інні Валеріївні Чижиковій** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради **Ольга Лебідь**